

Εκοιμήθη πρόσφατα ο υπέργηρος επίσκοπος Αυγουστίνος Καντιώτης πρώην μητροπολίτης Φλωρίνης. Τόσο εν ζωή όσο και μετά θάνατον φάνηκε ότι υπήρξε πρόσωπο αντιλεγόμενο.

Αγαπήθηκε και θαυμάστηκε, αν δεν λατρεύτηκε, από πολλούς και αντιπαθήθηκε, μισήθηκε και συκοφαντήθηκε από άλλους όχι μόνο εχθρικά κειμένους προς την Εκκλησία. Πάντως όλοι αποδέχθηκαν ότι υπήρξε ισχυρή προσωπικότητα. Αυτό βέβαια είναι ανεπαρκέστατο κριτήριο για την αξιολόγηση ενός προσώπου. Η Εκκλησία θέτει πολύ διαφορετικά κριτήρια από αυτά του κόσμου και με βάση αυτά θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε τα γραφέντα τόσο των κατηγορών όσο και των θαυμαστών του.

Ας ξεκινήσουμε από τους πρώτους. Ακόμη και μετά θάνατον επανέλαβαν τις κατηγορίες που κατά καιρούς είχαν εκσφενδονίσει εναντίον του κληρικού της Εκκλησίας Αυγουστίνου. Χωρίς αναφορά σε πηγές χωρίς επιφύλαξη για την ακρίβεια ή μη κάποιων ερπουσών φημών ανέφεραν δύο σημαντικότερες κατηγορίες εναντίον του, οι οποίες, με κριτήρια εκκλησιαστικά, οδηγούν στην χωρίς ενδοιασμούς καταδίκη του! Η πρώτη: Τα πολύ γνωστά στον λαό της Δυτικής Μακεδονίας συσσίτια υπέρ, κυρίως, πληγέντων εξ αιτίας της κατοχής και καταφυγόντων στην Κοζάνη χωρικών (1944) οργανώθηκαν ως αντισταθμισμα στην επιρροή του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Έτσι γενικά γραφόμενο πιθανόν να οδηγήσει κάποιους στο συμπέρασμα ότι ίσως να έγιναν με τη στήριξη των κατακτητών! Είχαν προηγηθεί όμως τα εξής συμβάντα: Χριστούγεννα 1941, Ιωάννινα. Ο διάκονος Αυγουστίνος κηρύττει πατριωτικά στον μητροπολιτικό ναό παρουσία Ιταλών αξιωματούχων. Οι Ιταλοί ενοχλούνται, ο μητροπολίτης, για να τον προστατεύσει, του απαγορεύει το κήρυγμα, ο ίδιος αισθανόμενος ότι η παρουσία του στην πόλη δεν έχει νόημα, αφήνει τη μητέρα του εκεί και έρχεται στην Μακεδονία. Οι Ιταλοί σε έφοδο συλλαμβάνουν τη μητέρα του. Ο Αυγουστίνος στα γερμανοκρατούμενα Γιαννιτσά, όπου και χειροτονείται ιερομόναχος, πληροφορείται για το ένταλμα σύλληψης που εξέδωσαν εναντίον του οι Ιταλοί. Μετακινείται στη Θεσσαλονίκη, Κιλκίς, Βέροια, Έδεσσα, Φλώρινα. Οι συνεχείς μετακινήσεις μαρτυρούν ότι παντού ήταν ανεπιθύμητος. Στη Φλώρινα ελέγχει τον επίσκοπο, ο οποίος είχε καταφύγει για την προσωπική του ασφάλεια στην Αθήνα. (Υπήρξαν αρκετοί που τήρησαν την ίδια τακτική, πλην εκτός Ιεραρχίας ετέθησαν μόνο οι δύο επίσκοποι οι καταφυγόντες στο βουνό με τον ΕΛΑΣ). Ο επίσκοπος το πληροφορείται και απολύει τον Αυγουστίνο.

Μετατίθεται τότε στα ανταρτοκρατούμενα Γρεβενά, όπου αδυνατεί να μεταβεί, γι' αυτό και με απόφαση της Συνόδου τοποθετείται στην μητρόπολη Σερβίων και Κοζάνης, από την οποία ο μητροπολίτης Ιωακείμ, ο "πνευματικός" ηγέτης του ΕΑΜ, είχε αποχωρήσει. Τα κηρύγματά του στη γερμανοκρατούμενη Κοζάνη ενοχλούν τον έξαρχο που τοποθετήθηκε στη θέση του μητροπολίτη. Η φήμη του εκρηκτικού και επικινδύνου εξαπλώνεται σύντομα στην πόλη, με αποτέλεσμα ο λαός να τον αντιμετωπίζει στην αρχή με άκρα επιφυλακτικότητα. Τα κηρύγματά του όμως είναι εκείνα που μεταστρέφουν πολλούς κατοίκους της πόλης. Αλλά ακόμη και εκείνοι που τον αγάπησαν λυγίζουν κάποια στιγμή και του λένε: "Έχομε οικογένειες, δεν είναι δυνατόν να μοιραστούμε τον κίνδυνο που διατρέχεις από τις αρχές κατοχής". Και αυτό γράφτηκε σε πρακτικό. Κάποιοι άλλοι που ενοχλούνται από τα ελεγκτικά κατά των πλουσίων κηρύγματα διαδίδουν τη φήμη ότι είναι κρυπτοκομμουνιστής! Καταφέρνουν αυτοί και ο έξαρχος του απαγορεύει το κήρυγμα. Και τότε ο φλογερός ιεροκήρυκας άρχισε να κηρύττει προς τον λαό στον υπαίθριο χώρο ενός

γκαράζ, όπου και έστησε την περίφημη “Εστία” συσσιτίων. Οι εχθροί του καταγγέλλουν τον “κόκκινο” παπά στις γερμανικές αρχές, ενώπιον των οποίων καλείται να απολογηθεί. Δεν αρνείται τότε ότι ο κατάλογος με 500 περίπου παιδιά συτιζόμενα στην Εστία και προερχόμενα από οικογένειες αριστερών φρονημάτων είναι ακριβής. Λίγο αργότερα συλλαμβάνεται και κρατείται. Ανακρίνεται από τον Γερμανό διοικητή, αλλά αφήνεται ελεύθερος χάρη στη θαρραλέα στάση του. Μάλιστα ο Γερμανός επισκέπτεται την Εστία και μένει εντυπωσιασμένος από το έργο, το οποίο επιτελείται εκεί! Ο Αυγουστίνος σώζεται από τον κίνδυνο εκ των συκοφαντών του στους Γερμανούς, διατρέχει όμως λίγο αργότερα μεγαλύτερο από τους εντόπιους συνεργάτες τους, τους ταγματασφαλίτες. Τον αναζητούν στην Εστία, ενώ αυτός βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη, προκειμένου να λάβει τρόφιμα από τον Ερυθρό Σταυρό. Ειδοποιείται να μην επανέλθει στην Κοζάνη και αυτός επανέρχεται. Καταζητείται από ταγματασφαλίτες και σώζεται φυγαδευόμενος από πρόσωπα που τον αγαπούν. Και όταν τελειώνει η κατοχή έρχονται να τον απειλήσουν κάποιοι από τους ευεργετηθέντες που κατέβηκαν από το βουνό στην πόλη. Πέφτει στη δυσμένεια τόσο του επανακάμψαντος μητροπολίτου Ιωακείμ, του οποίου γιγαντιαίος ανδριάντας δεπόζει στην κεντρική πλατεία της Κοζάνης, για δημαγωγικούς λόγους, αλλά και των ανδρών του ΕΑΜ, οι οποίοι θέλουν τα συσσίτια ως μέσο προπαγάνδας, λίγο πριν από τη συμφωνία της Βάρκιζας. Και πάλι απειλείται η ζωή του. Ο Αυγουστίνος διαμένει στην οικία γυναίκας που είχε γιού στις τάξεις των ανταρτών. Και όταν ένα βράδυ άνδρες της ΟΠΛΑ ζώνουν την οικία η αγαθή κυρία Άννα Χαλβατζή ξυπνά τον γιό της Γιάννη και αυτός σώζει τον “εχθρό του λαού”! Το πόσο άξιζε η ανθρώπινη ζωή τότε είναι δύσκολο να το φανταστούμε οι νεότεροι σήμερα.

Το 1947 και ενώ υπηρετούσε την μητρόπολη Γρεβενών, επιστρετεύτηκε. Ο εμφύλιος πόλεμος εμείνετο. Γι’ αυτή την περίοδο εκτοξεύεται η δεύτερη, τρομερή αυτή τη φορά, κατηγορία: “Αναλάμβανε την “εξομολόγηση” αιχμαλώτων του Δημοκρατικού στρατού, δίνοντας πληροφορίες στα στρατοδικεία”. Η σε εισαγωγικά θέση της λέξης εξομολόγηση μαρτυρεί μάλλον ανάκριση, καθώς δυσκολευόμαστε να δεχθούμε ότι οι συλληφθέντες προσέτρεχαν αυτοβούλως να εξομολογηθούν. Αν πάλι συνέβαινε αυτό, τότε η κοινολόγηση μυστικών εξομολογούμενου συνιστά βαρύτατο εκκλησιαστικό παράπτωμα, το οποίο επιφέρει την καθαίρεση του κληρικού ως αναξίου. Η κατηγορία γράφηκε στο παρελθόν, ξαναγράφηκε με αφορμή τον θάνατό του και διαχύθηκε σε ιστοσελίδες του διαδικτύου όπως η μεταδοτική νόσος. Αυτός λοιπός ο ήρωας της κατοχής που έπαιξε “κορώνα - γράμματα” τη ζωή του, όπως μαρτυρείται από πλήθος αυτοπτών μαρτύρων (παραπέμπω στο βιβλίο “Η αντίσταση της αγάπης” του π. Αυγουστίνου Μύρου, Θεσσαλονίκη 1985) υπήρξε τόσο τιποτένιος ή κατασυκοφαντείται από εμπαιθείς πολέμιους της Εκκλησίας; Ο Αυγουστίνος αναμφισβήτητα υπήρξε πολέμιος της υλιστικής ιδεολογίας του κομμουνισμού, γι’ αυτό και διέτρεξε κίνδυνο η ζωή του το 1945. Δεν υπήρξε όμως εχθρός των κομμουνιστών, οι οποίοι σε τοπικό επίπεδο οφείλουν, στο όνομα της εντιμότητας, να καταγγείλουν τη συκοφαντία, τουλάχιστον οι ευεργετηθέντες. Όσο για τους λοιπούς, τους ανέντιμους συκοφάντες, που δεν προέρχονται από τον κομμουνιστικό αλλά από τον λεγόμενο “δημοκρατικό” αστικό χώρο τον άκρως αντικομμουνιστικό και υπόδουλο στους ισχυρούς “προστάτες” μας, τους προκαλώ ενώπιον της εντιμότητας να αναζητήσουν ένα και μόνο στοιχείο δίκης, στο οποίο να αναφέρεται το όνομα Αυγουστίνος Καντιώτης ως πληροφοριοδότης των υπηρεσιών ασφάλειας του στρατού. Δεν έχουν το σθένος να αποδεχθούν ότι ο λασπολογούμενος υπήρξε σπουδαίος και στη συνέχεια, όταν κατήγγειλε τον βασιλιά Παύλο και τον

πρωθυπουργό Καραμανλή για συμπάθεια προς τη μασονία! Δεν έχουν το σθένος να αποδεχθούν ότι δεν κατέστη άβουλο όργανο της χούντας, αν και εξελέγη από αριστίνδην Σύνοδο, καθώς ποτέ δεν έδειξε να παθιάζεται για την εκλογή του. Αποσιωπούν ότι η χούντα έστειλε γιατρούς στη Φλώρινα, για να γνωματεύσουν ότι είναι τρελός. Δεν θέλουμε να παρεξηγηθούμε: Δεν υπήρξε αντιστασιακός, όπως οι λίγοι όντως αντιστασιακοί επί χούντας ούτε όπως οι πλείστοι μετά χούνταν. Υπήρξε ο ποιμένας που είχε ξεπεράσει πολλές από τις δικές μας μικρότητες.

Ο π. Αυγουστίνος, όπως γράψαμε στο προηγούμενο άρθρο, ήταν ατρόμητος μπροστά στον ισχυρό της ημέρας! Αυτό του το θάρρος ήταν απόρροια της στάσης ζωής του. Δεν ήταν απλώς ένας καυσοκαλύβης ήταν ένας φλογερός πιστός που ζούσε με το απόκριμα του θανάτου.

Πολλοί με παραμορφωμένο το οπτικό νεύρο της ψυχής είδαν στο πρόσωπό του το αδιάλλακτο βλέμμα του φανατικού. Στάθηκαν ανήμποροι να αντικρύσουν την παιδική αφελότητα, την αγάπη προς τον συνάνθρωπο, το πνεύμα θυσίας γι' αυτόν.

Ιανουάριος 1944, δύο μήνες μετά την άφιξή του στην Κοζάνη. Ο π. Αυγουστίνος εισήλθε σε καφενείο και παρήγγειλε τσάι. Έβγαλε από τον κόρφο του μικρό ξεροκόμματο, πιθανόν αντίδωρο, να το βουτήξει. Κάποια ψίχουλα έπεσαν στο πάτωμα και τότε κάποιοι από πλαϊνά καθίσματα χύμηξαν να τα περιμαζέψουν. Αυτές οι σκηνές φαίνονται χρονικά και γεωγραφικά απόμακρες για τον σπάταλο υποδουλωμένο στον καταναλωτισμό νεοέλληνα. Το συμβάν ήταν αρκετό για να συγκλονίσει τον λιτοδίαιτο κληρικό, ώστε να αναλάβει να οργανώσει συσσίτιο. Το συσσίτιο έφθασε να προσφέρει ως 8.150 μερίδες ημερησίως! Αυτό το κατόρθωμα του φτωχού λαού της Κοζάνης (όχι των πλουσίων, που όπως γράψαμε έφθασαν να τον καταγγείλουν στους κατακτητές), αυτή η θυσία των φτωχών για να σωθούν από τον θάνατο εκ πείνας οι φτωχότεροι ήταν ο καρπός των φλογερών κηρυγμάτων του οχληρού ιεροκήρυκα αλλά και της άκρας ανιδιοτέλειάς του. Λιποθύμησε από την πείνα, αλλά από το καζάνι της “Εστίας” δεν γεύθηκε ούτε κουταλιά! Αυτά για τους σύγχρονους πολιτικούς και τα παπαγαλάκια της δημοσιογραφίας που τους στηρίζουν. Γι' αυτά που ακόμη και μετά τον θάνατό του πρόσφεραν χολή στον μισητό γι' αυτούς κληρικό! Αυτά που πουλούν με το αζημίωτο λόγια του αέρα για δημοκρατία και κοινωνική δικαιοσύνη σε έναν πεινασμένο και για τα δύο λαό, τον οποίο κατάφεραν να εκμαυλίσουν, ώστε να κινδυνεύει να λησμονήσει την παράδοσή του.

Λίγο μετά τη λήξη του οδυνηρού εμφυλίου πολέμου άρχισε ο εκδυτικισμός της χώρας με τις “ευλογίες” των ισχυρών προστατών μας. Στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού (ο όρος δεν είναι και τόσο πρόσφατος ούτε αναφέρεται στην πολιτική με τη στενή της έννοια και μόνο) η Ελλάδα οργάνωσε καλλιστεία! Ο λαός ασφαλώς θα είπε: “Όλα τα είχε η μαριορή, ο φερετζές της έλλειπε”. Οι ιθύνοντες όμως ήθελαν να οδηγήσουν τη χώρα μπροστά. Και τα “κατάφεραν”! Και ο δρόμος περνούσε από τον εκχυδαϊσμό του λαού κατά τα δυτικά πρότυπα. Καλλιστεία λοιπόν, τα οποία οργάνωσε η αθηναϊκή κοπροκρατία (αυτή τη λέξη συνήθιζε ο “φανατικός” ιεροκήρυκας, ο οποίος υπηρετούσε τότε στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών, αντί της πλήρους αβρότητας “αριστοκρατία” των “ευγενών”, “προοδευτικών”, “ανεκτικών” της αστικής τάξης που τα προωθούσαν). Και ορθώθηκε τότε ο π. Αυγουστίνος με κάποιους άλλους εξ ίσου “φανατικούς” να εμποδίσουν την διαπόμπευση της γυναίκας.

(Περί αυτού πρόκειται, άσχετα αν το εξασθενημένο αισθητήριο δεν μας επιτρέπει να το αντιληφθούμε). Θα περνούσαν δεκαετίες, ώσπου να αντιληφθούν το αυτονόητο και να αντιδράσουν και κάποιες γυναικείες οργανώσεις: Η αστική περί βίου αντίληψη υποβιβάζει τη γυναίκα σε σκεύος ηδονής. Τρανή απόδειξη η εκ των ουκ άνευ παρουσία του γυμνού σε όλες σχεδόν τις διαφημίσεις, η πλημμυρίδα του σεξουαλισμού στην μεγάλη, αρχικά, και στη μικρή, στη συνέχεια, οθόνη.

Ο Καντιώτης, όπως περιφρονητικά τον αποκαλούσαν αρκετοί εκ του εκκλησιαστικού χώρου, εθεωρείτο ακραίος ακόμη και γι' αυτούς. Τον κατηγορούσαν για έλλειψη συνέσεως και διακρίσεως. Αν ήταν αυτή κάποια παρατήρηση γεμάτη αγάπη ενός γέροντα ασκητού καυσοκαλύβη προς τον ίδιο τον φλογερό ιεροκήρυκα, θα τη θεωρούσα χωρίς δισταγμό ορθή! Προερχόταν όμως και διαχεόταν με ιδιαίτερη θέρμη από πρόσωπα τα οποία δεν κατάφερναν να κρύψουν τον εφησυχασμό, την ιδιοτέλεια ή τη δειλία πίσω από το φθινό περί συνέσεως κήρυγμά τους. Και πολλοί από αυτούς που συνέπλευσαν με τους εχθρούς του π. Αυγουστίνου βοηθώντας με τη σιωπή τους ή τις κατ' εκείνου επικρίσεις του έχουν μερίδιο ευθύνης για την κατρακύλα της μεταπολεμικής ελληνικής κοινωνίας.

Και τί έπρεπε να γίνει; Να αφήσουμε έναν “Χομεϊνί” να ασκεί παραεξουσία; Το ερώτημα πέρα από την ξέχειλη αντιπάθεια προς το πρόσωπο του μακαριστού Αυγουστίνου κρύβει τη βαθειά ενόχληση εκείνων, των οποίων τα σχέδια εμπόδιζε, και την καλά καλυμμένη υποκρισία των άλλων, που δεν διέθεταν δυνάμεις αντίστασης στο κακό. Φυσικά και δεν είναι δυνατό να αντιδρούν όλοι οι πιστοί με τον τρόπο που επέλεξε, ως εκ του χαρακτήρος του, ο π. Αυγουστίνος. Ο βίος των αγίων της Εκκλησίας, και ιδίως των τριών μεγάλων Ιεραρχών αυτής, βοηθά να κατανοήσουμε ότι δεν υπάρχει ένας μόνο δρόμος που οδηγεί προς την τελείωση και φυσικά δεν είναι αυτός που πορεύτηκε ο φλογερός ιεροκήρυκας. Ας μη μας διαφεύγει ότι όλοι μας θαυμάζουμε και έχουμε τη ροπή να καταστούμε οπαδοί κάποιου, του οποίου ο χαρακτήρας προσεγγίζει τον δικό μας. Κάποιος κατεβαίνει στο πεζοδρόμιο και διαμαρτύρεται με ακρότητα. Κάποιος άλλος κηρύττει δριμύτατα, αλλά περιορίζεται σ' αυτό. Κάποιος τέλος προσεύχεται αγρυπνώντας, για να δώσει ο Θεός λύση στο πρόβλημα. Όλοι θα σπεύσουμε να επιλέξουμε τον τρόπο δράσης που ικανοποιεί εμάς. Θα μας διαφύγει όμως το ότι κάποιοι συμπορεύονται, συντρώγουν και συμπίνουν με τους εχθρούς της Εκκλησίας, εγκωμιάζουν αυτούς και εγκωμιάζονται από αυτούς ως συνετοί και, τέλος, ως μισθωτοί ποιμένες αφήνουν το κοπάδι να κατασπαράσσεται από τους λύκους! Αυτοί σπάνια βρίσκονται στο στόχαστρο των δημοσιογράφων. Πρέπει να υπερβούν τα εσκαμμένα, ώστε να γίνουν αντιπαθείς (να προκαλέσουν αηδία) ακόμη και στα “ελεύθερα πνεύματα”!

Στρέφοντας την προσοχή στο να βρουν λόγους κατηγορίας, επιχειρούν πολλοί να ξεθωριάσουν την λαμπρότητα του προσώπου ως εκ του αφιλαργύρου αυτής. Ο π. Αυγουστίνος δεν κράτησε ποτέ στα χέρια του χρήματα ούτε όμως και στο περιβάλλον του εμφανίστηκαν “μακρυχέρηδες” διαχειριστές. Γι' αυτό και ο λαός το εξετίμησε αυτό αρκούτως, όπως μαρτυρεί το πλουσιότατο κοινωνικό του έργο.

Ε, λοιπόν, δεν διέπραξε σφάλματα ο μακαρίτης; Πολλά μάλιστα τολμώ να γράψω. Άλλωστε ο ίδιος επαναλάμβανε διαρκώς: Ψηλά βουνά, βαθιές χαράδρες. Δεν θα ασχοληθώ με αυτά, τώρα που βρίσκεται ενώπιον του Θεού. Όσα και αν υπήρξαν αυτά, δεν είναι δυνατόν να

αμαυρώσουν τις θαυμαστές αρετές του, τις οποίες επαναλαμβάνω ως κατακλείδα του άρθρου: Έζησε για την Εκκλησία και τον λαό του Θεού αποφασισμένος να διαθέσει ακόμη και τη ζωή του. Αγάπησε υπέρ το δέον την πατρίδα (και κατηγορήθηκε γι' αυτό). Στάθηκε άκαμptos έναντι των ισχυρών της ημέρας, τους οποίους στηλίτευσε αδιαφορώντας για τις συνέπειες. Αγάπησε πολύ και στήριξε τους φτωχούς και καταφρονεμένους, καθώς είχε περιφρονήσει στο έπακρο το χρήμα και την πολυτέλεια (ποτέ δεν φόρεσε ως επίσκοπος μίτρα). Υπήρξε αδιάβλητος κατά τη συνέπεια λόγων και έργων. Άντεξε τις λοιδωρίες, τους εξευτελισμούς, τις επικρίσεις και τις συκοφαντίες φανερών και κρυφών εχθρών της Εκκλησίας. Δεν κτύπησε κανέναν, όταν πλέον δεν διέθετε εκείνος κοσμική ισχύ, κατά το γραφικόν “κάλαμον συντετριμμένον ου κατεάξω”.

Ο Θεός να συγχωρέσει τα αμαρτήματά του και να τον αναπαύσει εν χώρα ζώντων.

“ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ”

Πηγή: www.antibaro.gr